

Talousvaliokunnan mietintö n:o 13 hallituksen esityksen johdosta vartioimisliikelainsäädännön esityksen

Eduskunta on 28 päivänä syyskuuta 1982 lähettänyt talousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 108.

Samassa tarkoituksessa eduskunta on 8 päivänä lokakuuta 1982 lähettänyt valiokuntaan ed. Leppäsen lakialoitteen n:o 135 vartioimisliikelainsäädännön esityksen.

Tässä yhteydessä valiokunta on päättänyt ottaa myös käsiteltäväksi eduskunnan 26 päivänä lokakuuta 1982 valiokuntaan siirtämän ed. Korttesalmen ym. toivomusaloitteen n:o 711 (1979 vp.) poliisimiehen oikeuksien antamisesta vartioimisliikkeen harjoittajalle ja vartijoille.

Asian johdosta ovat olleet kuultavina ylitarkastaja Teuvo Veijalainen ja poliisiylivoimastaja Erkki Korhonen sisäasiainministeriöstä, lainsäädäntöneuvos Kari Lehtola oikeusministeriöstä, oikeustieteen kandidaatti Risto Uotila Suomen Työnantajain Yleisestä Ryhmästä, puheenjohtaja Heimo Määränen Teknisten ja Erikoisalojen Ammattiliitosta, puheenjohtaja Timo Mikkola Suomen Poliisien Liitosta, puheenjohtaja Ylermi Kilpelä Suomen Rikospoliisien Liitosta, toimitusjohtaja Pertti Silante-
rä ja toimitusjohtaja Jukka Rinne Suomen Vartioliikkeitten Liiton edustajana, toimitusjohtaja Niilo Palmén Suomen Teollisuuden Vartiointista ja johtaja Kai Erik Berg Vahinkovakuutusyhdistyksestä. Käsiteltyään asian valiokunta esittää seuraavaa.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi erityinen vartioimisliikelaki. Nykyisin vartioimisliikkeitä koskevat säännökset on annettu asetuksella. Lakiehdotuksen mukaan lupa harjoittaa vartioimisliikettä voitaisiin antaa vain Suomen kansalaisille tai sellaiselle suomalaiselle yhteisölle, jonka tarkoituksena sääntöjensä mukaan on harjoittaa vartioimisliikettä. Esityksessä ei ehdoteta vartijan valtuuksien lisäämistä, vaan tarkoituksena on tämentää valtuuksia koskevia säännöksiä sekä vartijoiden että muiden henkilöiden oikeusturvan var-

mistamiseksi. Vartijan rikosoikeudellinen suoja ja oikeus käyttää voimakeinoja ehdotetaan säänneltäväksi samaan tapaan kuin laissa järjestyksen pitämisestä joukkoliikenteessä on säädetty kuljettajan suojasta ja oikeuksista.

Lakialoitteessa ehdotetaan säädettäväksi pääasiassa samansisältöinen laki kuin hallituksen esityksessä on ehdotettu. Aloitteeseen sisältyvä lakiehdotus poikkeaa hallituksen esityksestä muun muassa siinä, että aloitteessa lupa vartioimisliikkeen harjoittamiseen voitaisiin antaa vain tarpeen vaatiessa ja että vartijalla olisi oikeus poistaa vartiointikohteesta tai sen läheisyydestä henkilö myös juopumuksen perusteella.

Toivomusaloitteessa ehdotetaan, että hallitus ryhtyisi kiireellisesti toimiin yksityisistä vartioimisliikkeistä annetun asetuksen muuttamiseksi siten, että vartioimisliikkeen harjoittajalla ja hänen palveluksessaan olevalla vartijalla olisi poliisimiehen oikeudet tarvittavissa määrätilanteissa.

Hallituksen esityksestä ilmenevistä syistä valiokunta on asettunut puoltamaan hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä. Lakialoitteen ja toivomusaloitteen valiokunta ehdottaa hylättäväksi.

Vartiointialalla ilmenneiden epäkohtien poistamiseksi on erityisen tärkeää kiinnittää huomiota alalle tulevien henkilöiden soveltuvuuteen. Tässä mielessä vartioimistehtäviin tulevia varten olisi järjestettävä perusteelliset soveltuvuustestit.

Talousvaliokunnan mielestä vartioimisliikkeistä annettavaan asetukseen tulee ottaa säännös siitä, että vartioimisliike saa antaa vartiointitehtäviä ainoastaan sisäasiainministeriön vahvistamien koulutusvaatimusten mukaisen peruskoulutuksen saaneen vartijaksi hyväksytyn henkilön suorittavaksi. Lisäksi vartioimisliikkeen olisi järjestettävä vartijoille peruskoulutuksen lisäksi tehtävien vaatimuutta vastaava lisäkoulutus. Valiokunnan mielestä sovel-

tuvuus- ja koulutusvaatimusten lisääntyminen on omiaan johtamaan myös vartijan ammatin arvostuksen lisääntymiseen vartijoiden ammatitipätevyyden lisääntyessä.

Talousvaliokunta pitää tärkeänä, että vartijoille vahvistetaan yhtenäinen malli asusta, jota vartijan on vartiointitehtävissä käytettävä. Vahvistettavan mallin ja värin tulee selvästi poiketa poliisin virka-asusta. Vartijoilla tulee niin ikään olla vartiointitehtävää suorittaessaan mukanaan erityinen vartijakortti, jossa on valokuvalla varustetut vartijan henkilötiedot ja joka on vaadittaessa esitettävä. Lopuksi valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että vartiointitehtävissä ei saa käyttää kouluttamatonta tai tehtävään sopimatonta koiraa.

Helsingissä 14 päivänä joulukuuta 1982

Edellä olevan perusteella talousvaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Vielä valiokunta ehdottaa,

että lakialoitteeseen n:o 135 sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

Lopuksi valiokunta ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 711 (1979 vp.) hylättäisiin.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Karkinen, varapuheenjohtaja Mattila, jäsenet Hyrynkanas, Ihmäki (osittain), Aila Jokinen, Pekka Joki-

nen, Juvela, Laurila, Rajantie, Raudasoja, Renlund, Säilynoja ja Tennilä sekä varajäsen Kauppi.
